

Tema:

Nulovanje, uzemljenje, sustavi zaštite od neizravnog dodira

Nastavni sat predmeta *Električne instalacije*, travanj 2018.

Oznake vodiča

Tehnički normativi za niskonaponske električne instalacije propisuju slovno brojčane oznake za pojedine vrste vodiča:

Oznake	Boje vodiča	Nazivi vodiča
Za izmjeničnu struju		
L1, L2, L3	crna ili smeđa	fazni
N	svijetloplava	neutralni
PE	zelenožuta	zaštitni
PEN	zelenožuta	sjedinjeni zaštitni + neutralni
Za istosmjernu struju		
L+	crvena	pozitivni
L–	plava	negativni
M	svijetloplava	srednji
PE	zelenožuta	zaštitni

NulUz.1

Nulovanje

...je vrsta zaštite od previsokog dodirnog napona.

Izvodi se tako da se metalno kućište el. trošila zaštitnim vodičem spoji s neutralnim vodičem. U slučaju kvara u kojem nastaje dodir faznoga vodiča s vodljivim dijelovima trošila, **fazni i neutralni vodič zatvaraju strujni krug** pa poteče struja kojoj je jakost dovoljna da aktivira osigurač i tako isključi napon na trošilu.

Kako se za zaštitu od preopterećenja rabe zaštitni uređaji određene nazivne vrijednosti, za uspješnost ove zaštitne mjere otpor strujnoga kruga, pa stoga i duljina mreže i instalacije, ne smiju prelaziti određenu vrijednost.

Unutar instalacije koja je nulovana smije se primijeniti i zaštita od previsokoga dodirnog napona zaštitnom diferencijalnom strujnom sklopom, ali se zaštitni vodič trošila treba nalaziti izvan sklopke.

NulUz.2

Sustavi niskonaponskih mreža – oznake

Sustav uzemljenja označava se s dva osnovna i jednim do dva dodatna slova.

Prvo slovo označava odnos između mreže i uzemljenja:

T – izravno spojena jedna točka mreže na zemlju

I – svi aktivni dijelovi mreže izolirani su od zemlje

Drugo slovo označava odnos između dohvatljivih vodljivih dijelova (kućišta) i uzemljenja:

T – izravno električno spajanje dohvatljivih vodljivih dijelova (kućišta) na zemlju, neovisno o sustavu uzemljenja mreže

N – izravno električno spajanje vodljivih dijelova (kućišta) na uzemljenu točku sustava mreže

Dodatno slovo uz drugo slovo označava raspored neutralnog i zaštitnog vodiča:

S – neutralni (N) i zaštitni vodič (PE) međusobno su odvojeni u cijeloj mreži

C – neutralni (N) i zaštitni vodič (PE) kombinirani su u jednom (PEN) vodiču

NuUz.3

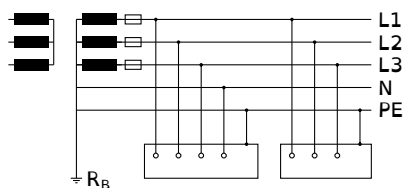
Tipovi mreža niskog napona

Obzirom na broj i tip aktivnih vodiča i sustav uzemljenja postoje tri tipa razdjelnih sustava niskonaponskih mreža.

1. TN ima neutralnu točku izravno spojenu sa zemljom, dok su kućišta spojena preko zaštitnog vodiča na izravno uzemljenu neutralnu točku

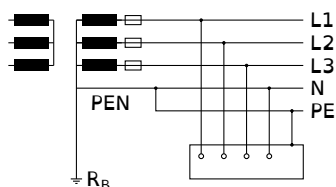
[Sljedeća tri sustava, TN-S, TN-C-S i TN-C, prikazuju tri različite varijante nulovanja.](#)

TN-S: u cijeloj mreži zaštitni vodič (PE) odvojen od neutralnog vodiča (N), što znači da pogonska struja ne teče kroz zaštitni vodič.

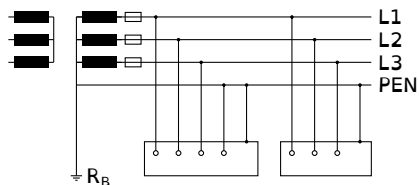

IEC preporučuje TN-S.

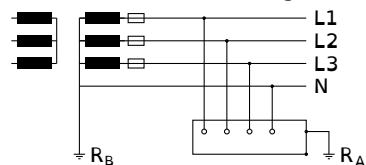
TN-C-S: u dijelu mreže PEN vodič ima funkciju i zaštitnog i neutralnog vodiča, a u drugom dijelu mreže – blizu trošila – od zadnje razvodne ploče, zaštitni vodič je odvojen od neutralnog vodiča.

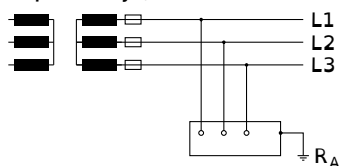
TN-C: sustav u cijeloj mreži ima sjedinjen zaštitni i neutralni vodič u jedan PEN vodič.

2. TT neutralna točka sustava uzemljena je posredstvom jednog uzemljivača, a kućišta trošila uzemljena su preko drugih uzemljivača.

3. IT svi aktivni vodiči su izolirani od zemlje ili su u jednoj točki spojeni sa zemljom preko velike impedancije, a kućišta trošila se uzemljuju.

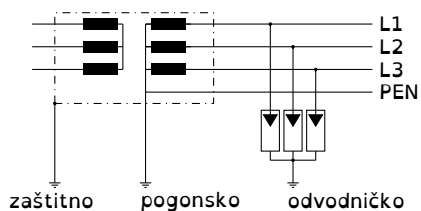
NuUz.4

Uzemljenje – namjene i oblici

pogonsko (radno) – uzemljenje vodljivih dijelova uređaja (napr. neutralnog vodiča), koji nisu dio strujnog kruga, radi sprečavanja pogonskih prenapona.

gromobransko (odvodničko) – zaštita od atmosferskog pražnjenja. Ako se uzemljuje preko odvodnika prenapona, onda takvi dijelovi nisu u stalnoj galvanskoj vezi sa zemljom.

zaštitno – uzemljuje kućište stroja.

Često se uzemljenja udružuju: to se zove **združeno uzemljenje**.

Uzemljivači su raznih oblika: pločsti; trakasti; vertikalno ukopani štapni (cijevni).

NuUz.5